

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 18 mars 1893, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4,
i anledning af väckt motion om fridlysning af orr- och
tjäderhönor under viss tid.*

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 10) har herr
P. M. Söderberg föreslagit,

»att hönorna af orre och tjäder för en tid af fem år fridlysas från
och med den 1 oktober till och med den 15 augusti».

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Att god tillgång på den nyttiga skogsfogeln och företrädesvis
orre och tjäder är för landet i sin helhet af stor ekonomisk betydelse,
torde vara allmänt både känt och erkänt. Likväl lemna vår jagt-
vårdslagstiftning mycket öfrigt att önska, då det gäller att tillgodose och
skydda afveln af nämnda villebrådsarter. Svenska jägareförbundets af-
delning i Jönköpings län, som länge insett detta missförhållande, har
sedan flera år tillbaka verkat för att få en förbättrad sakernas ordning
till stånd i detta hänseende och trott sig finna det säkraste medlet till
skogsfogelstammens skydd och ökning deri, att inskränkning kunde
åstadkommas i det hos oss gängse, allt för öfverdrifna och derigenom
ytterst förderfliga dödandet af hönorna. I vårt grannland Danmark finnes
sedan länge fullständigt förbud mot dödande af orrhönor, och att de för
jagtvården intresserade jägarne äfven i vårt land anse, att en utsträck-
ning af fridlysningstiden för orr- och tjäderhönor skulle vara både önsk-
värd och nyttig, det framgår bland annat deraf med synnerlig styrka,
att af 18 afdelningar af svenska jägarförbundet, hvilka i denna fråga
yttrat sig, icke mindre än 16 tillstyrkt förslaget och endast 2 ansett sig
böra afstyrka detsamma.»

Bih. till Riksd. Prot. 1893. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 14 Häft. (N:o 15).

Första Kammarens första tillfälliga utskott, till hvars behandling ifrågasvarande motion hänvisats, har i sitt utlåtande (n:o 2) yttrat härom:

»Enligt gällande bestämmelser är jagten efter tjäder och orre förbjuden i Norrbottens och Vesterbottens län från och med den 16 mars till och med den 20 augusti samt i öfriga delar af riket från och med den 15 februari till och med den 15 augusti.

Med erinran, att god tillgång på den nyttiga skogsfogeln och företrädesvis orre och tjäder vore för landet i sin helhet af stor ekonomisk betydelse, men att vår jagtvårdslagstiftning lemnade mycket öfrigt att önska, då det gälde att tillgodose och skydda afveln af nämnda villebrådsarter, har herr *P. M. Söderberg* uti en inom Första Kammaren väckt och till utskottet hänvisad motion, n:o 10, föreslagit, att hönorna af orre och tjäder för en tid af fem år måtte fridlysas från och med den 1 oktober till och med den 15 augusti.

Den fråga, som härmed dragits under Riksdagens behandling, har redan en gång, ehuru i mindre omfattning, varit föremål för Kongl. Maj:ts pröfning. För några år sedan gjorde svenska jägarförbundets afdelning i Jönköpings län underdånig framställning derom, att tjäder- och orrhönor måtte fridlysas inom sagda län under fem års tid från och med den 1 oktober till och med den 15 augusti. Framställningen tillstyrktes af jägmästarna i Eksjö och Jönköpings revir, men afstyrktes af jägmästaren i Vestbo revir, skogsinspektören i Smålands distrikt, svenska jägarförbundets centralafdelning och kongl. domänstyrelsen samt lemnades af Kongl. Maj:t utan bifall. Till stöd för hemställan om afslag å framställningen anförde domänstyrelsen hufvudsakligen, att det svårligen kunde kontrolleras, huruvida de tjäder- och orrhönor, som till försäljning utbjödos, blifvit skjutna inom länet eller införda från angränsande län, der förbudet icke vore gällande, samt att vissa i ansökningen öfverklagade jagtmissbruk, såsom bruket af snaror och skjutning för bloss, icke kunde förväntas upphöra allenast genom tillkomsten af en lagbestämmelse.

År 1890 gjorde svenska jägarförbundets afdelningar i Jönköpings och Kronobergs län till centralafdelningen den hemställan, att, då skogsfogeltillgången i Sverige vore mindre än man hade skäl att vänta, hvartill orsakerna voro flera, men främst misshushållningen med hönorna, synnerligen å allmogemarkerna, framställning måtte hos Kongl. Maj:t göras om fridlysning af tjäder- och orrhönor under fem år från och med den 1 oktober till och med den 15 augusti i alla de rikets delar, hvarest användande af finare giller och snaror vore förbjudet. En så beskaffad åtgärd skulle i väsentlig mån bidra till skogsfogelns förökande, och i följd af den derigenom uppstående svårigheten vid hörnornas afyttrande

skulle ock förbudet i betydlig mån stäffa fångstredskapens användning, mot hvilken man, oaktadt lagstadgad förbud, i det närmaste stode rättslös. Öfver framställningen inhemtade svenska jägarförbundets centralafdelning yttranden från vederbörande afdelningar, af hvilka de flesta — såsom det uppgifves 16 af 18 — instämde i förslaget. Centralafdelningen afböjde dock detsamma, ehuru det syntes vara skäl att taga vara på tanken å en förkortad jagttid för tjäder- och orrfogel, om ock ej med så knappa gränser, som i förslaget ansågos påkallade. Jagttidens förkortning till blott sju och en half vecka från sex månader ansågs nemligen vara en allt för stor inskränkning, och då de dödade hönorna kunde säljas i smyg, utföras till utländsk ort eller användas i vederbörandes eget hushåll, syntes de åsyftade fördelarne icke vara så afsevärda.

Det ligger i öppen dag, att frågan måste betraktas helt annorlunda nu, när förbud mot tjäder- och orrhönornas dödande under viss tid ifrågasättes för hela landet eller en större del deraf, mot hvad som var fallet, då frågan om sådant förbud för blott ett enda län var föremål för Kongl. Maj:ts pröfning, och har utskottet därför sökt att af erfarna skogstjenstemän och svenska jägarförbundets styrelse inhemta yttranden, som kunna innefatta en ledning för ärendets bedömande. Af dessa synes framgå, att tillgången å skogsfogel, i synnerhet orre, under de senare åren mångstades betydligt minskats, hvartill en af de förnämsta orsakerna är den stora misshållning med orr- och tjäderhönor, som ofta eger rum vid utöfvande af en del jagtsätt, såsom till exempel det förödande, allmänt brukliga skyttet för bulvan. En inskränkning i rätten till jagt efter tjäder- och orrhönor har därför ansetts önskelig. Svenska jägarförbundets styrelse har dock ansett fridlysningstiden ej böra börja förr än den 16 november, enär ännu i oktober tjäder och orre skjutas för stående hund och man då i tät skogsmark mången gång får skjuta efter gehör utan att se fogeln.

Det synes utskottet sålunda kunna antagas, att ett ökad skydd för tjäder- och orrfogeln erfordras, att sådant lämpligast vinnes genom förbud under viss tid af året mot jagt efter tjäder- och orrhönor, samt att åtminstone efter den 16 november tjäder- och orrhönorna böra af jägare kunna skiljas från tupparne. Den ytterligare utredning, som för frågans bedömande kan erfordras, torde endast kunna vinnas derigenom, att Riksdagen fäster Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å densamma.

Såväl i Danmark som i Norge är fridlysningstiden olika för tupparne och hönorna. I det förra landet, der tjäder ej lär förekomma, är jagt efter orrhane tillåten från den 14 augusti till den 24 december, men orrhönorna äro fridlysta hela året. I Norge är i allmänhet jagten

förbjuden efter tjäder- och orrtuppar från den 15 maj till den 14 augusti, men efter tjäder- och orrhönor från den 15 mars till den 14 augusti. I olika amt finnas väl olika fridlysningstider, men för det mesta äro dessa icke lika för tupparne och för hönorna.

Enligt nådiga kungörelsen den 6 november 1891 är tillstånd till användande af finare giller och snaror för fångande af vildt ännu gällande i Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län. Att förbudet mot jagten efter hönorna icke kan förenas med tillståndet till samtidigt användande af finare giller och snaror, torde icke behöfva närmare påvisas, och då det icke läser kunna med anspråk på framgång ifrågasättas att beröfva allmogen i de fyra nämnda länen rättigheten att fånga fogel med snaror, lära alltid, vid stadgande af sådant förbud, som i motionen afses, böra undantagas samma fyra län. Utskottet, som är tveksamt, huruvida fridlysningen för hönorna bör börja den 1 oktober eller den 16 november, får alltså hemställa,

att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes för fem år förbjuda jagt efter tjäder- och orrhönor under viss tid af den lof-gifna jagttiden utom Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län.»

Sedan Första Kammaren den 4 i denna månad enligt till Andra Kammaren aflåtet protokollsutdrag bifallit dess första tillfälliga utskotts ofvanberörda hemställan, har Andra Kammaren hänvisat ärendet till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Emot hvad Första Kammaren sålunda beslutat, har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att Andra Kammaren ville biträda Första Kam-marens ifrågavarande beslut.

Stockholm den 17 mars 1893.

Å utskottets vägnar:

O. W. REDELIUS.
